

Тамос: Диля Зоирова
Идораи кишвари Бонки Ҷаҳонӣ
Телефон: (992-372) 21 07 56, 21 67 43
E-mail: dzoirova@worldbank.org

Тичорат дар соли 2009: Минтақаи Осиёи Марказӣ дар иҷрои ислоҳоти қонунҳои танзимкунанда ба қомеъҳои ноил мегардад, вале Тоҷикистон се зина поён рафта ҷои 159-умро ишғол мекунад

ДУШАНБЕ, 10 сентябри соли 2008— Имсол теъдоди ислоҳоти қонунҳои танзимкунандаи тичорат ба ҳадди аксар расидааст, аз ҷумла Аврупои шарқи ва Осиёи марказӣ дар байни минтақаҳои дунё пайдарпай соли панҷум аст, ки пешоҳанг мешаванд, зикр мешавад дар ҳисобот таҳти унвони «*Тичорат дар соли 2009*» - шашумин гузориш аз силсилаи гузоришҳои солони Хазиная Байналмилаллии Асъор (ХБА) ва Бонки Ҷаҳонӣ.

Ҳисобот таҳти унвони «*Тичорат*» иқтисодҳоро аз рӯи 10 нишондиҳандаи қонунҳои тичорат дастабандӣ мекунад, ки вақт ва хароҷотҳоро барои иҷрои талаботҳои ҳукумат дар шурӯ ва роҳандозии тичорат, савдо дар сарҳадот, пардохти андозҳо ва хотима додани тичорат пайгирӣ мекунад. Баҳодихӣ чунин соҳаҳоро, ба монанди сиёсати макроиқтисодӣ, сифати инфрасохтор, тағйирёбандагии қурби асъор, дарки маблағгузoron ё сатҳи ҷиноят инъикос намекунад.

Мувофиқи санҷиши «*Тичорат*» Тоҷикистон се зина поён рафта ҷои 159-умро дар байни 181 кишвар ишғол мекунад. Гузориш дар давоми соли охир як ислоҳоти мусбатро – қонун дар бораи ширкатҳои саҳҳомӣ, ки аз ҷониби Парламент моҳи майи соли 2007 қабул шуда буд, эътироф мекунад. Гузориш инчунин ба як тағйироти манфӣ дар фазои тичоратии Тоҷикистон ишора мекунад: қафомонии маъмури дар гирифтани иҷозатнома барои ҷой ба вақти умумӣ барои дастрас кардани иҷозатнома барои сохтмон 160 рӯз изофа кард.

Қонун дар бораи ширкатҳои саҳҳомӣ муҳофизати маблағгузoronро тавассути пеш гузоштани талабот дар бораи он, ки муомилот дар байни ҷонибҳои манфиатдор аз ҷониби маҷлиси саҳҳомон бе овоздиҳии директорони маниятдор, тасдиқ карда шавад, пурзӯр кард. Қонуни нав ба саҳҳомони аққалият иҷозат медиҳад, ки онҳо аз номи ширкат директоронро ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашанд.

«Ғададорӣ устувор барои ҷорӣ кардани ислоҳот ба хотири ба даст овардани баҳои баландтар дар минбарҳои байналмилалӣ ба монанди «*Тичорат*» муҳим мебошад, **зикр кард сарвари Бонки Ҷаҳонӣ дар Тоҷикистон Киара Бронки**. «Иҷроиши бомуваффақияти барномаи ислоҳоти ҳукумат ҳам қонунҳои нав ва ҳам тартиботи навро дар ин замина тақозо менамояд. Масалан, Кумитаи андоз, Кумитаи давлатии амвол ва ҷалби сармоя ва дигар муассисаҳои давлатӣ ҳам роҳҳои ҳалли қонунӣ ва ҳам тартиботиро барои таъсиси як нуқтаи муайяни сабти номи тичоратҳо таҳия карда истодаанд».

Озайрбойҷон – кишвари пешқадамтарини дунё аз ҷиҳати ҷорӣ кардани ислоҳот дар қонунгузории марбут ба тичорат, мувофиқи баҳогузории ҷаҳонӣ аз ҷиҳати осонии

роҳандозии тичорат, аз зинаи 97 ба зинаи 33 баромад. Ҷумҳурии Қирғизистон ҷаҳорумин ислохотчи пешқадамтарини дунё ба шумор меравад, ки дар ҷадвали баҳодиҳии дунё аз зинаи 99 ба зинаи 68 баромадааст. Қазоқистон низ пешравии зиёдро нишон дода, дар ҷадвали баҳодиҳии дунё аз зинаи 80 ба зинаи 70 баромадааст. Таъсиси идораҳои нави бақайдгирии қарзҳо ба Ўзбекистон кӯмак кард, то аз зинаи 145 ба зинаи 138 барояд.

«Иқтисодҳо ба қоида ва қонунҳои муассир, қобили истифодаи осон ва барои ҳамаи онҳое, ки аз онҳо ба таври дастрас истифода мекунад, ниёз доранд. Вагарна, тичоратҳо ба доми иқтисоди бетанзим ва ғайрирасмӣ меафтанд, ки дар он дастрасии камтар ба молия вучуд дорад, шумораи камтари коргарон ба қор қабул карда мешаванд ва қонун дар бораи ҳифзи меҳнати коргарон риоя намешавад», - *зикр кард Майкл Клайн, Муовини президенти Банки Ҷаҳонӣ/ХБА масъул барои рушди соҳаи молия ва хусусӣ.* «Тичорат» таҳияи қоида ва қонунҳои муносибро тарғиб мекунад, дар навбати худ қоидаҳои муносиб метавонад ҳамчун асоси беҳтар барои тичорати солим дар муқоиса ба «ҳолати номуайян» хизмат кунад, - афзуд ӯ.

Қазоқистон идораи қарзи хусусии худро тавассути изофа кардани таъминкунандагони нави иттилоот ва афзудани сатҳи фарогирии қарзгирандагон то 80% дар давоми соли гузашта такмил дод. Қонуни нав тағйиротҳои муҳимро дар системаи бақайдгирии амвол, созмон додани идораи ягонаи бақайдгирӣ барои ҳамаи заминҳо ва биноҳо ва таъсиси марказҳои давлатии хизматрасонӣ барои идора кардани муомилот бо амвол дар шаҳрҳои калонтарин қорӣ намуд.

Ҷумҳурии Қирғизистон муҳофизати маблағгузoronро тавассути ворид намудани тағйироту иловаҳо, ки ба аққалиятҳои маблағгузoron ҳамчун саҳмдорон иҷозаи ба суд муроҷиат карданро медиҳад, пурзӯр намуд. Таъсиси идораи нави фарогиранда шурӯи тичоратро тавассути содда ва муассир кардани раванди бақайдгирии тичорат ва аз байн бурдани талаботҳои муайян, ба монанди асноди тасдиқкунандаи ҷои истиқомат, осон кард. Ҳалли масъалаҳои марбут бо гирифтани иҷозатнома дар бораи сохтмон низ маҳз бо таъсиси муассисаи фарогиранда, ки барои гирифтани иҷозатномаҳо дар бораи лоиҳасозӣ, сохтмон ва истифодаи манзил дар як макон имкон медиҳад, осон шуд.

Ўзбекистон идораи хусусии қарзӣ ва идораи давлатии бақайдгирии қарзиро барои паҳн кардани иттилоот дар байни муассисаҳои молиявӣ таъсис дод. Идораҳои бақайдгирии қарзҳо ба бонкҳо имконият медиҳанд, ки қобилияти пардохти қарзгирандагонро арзёбӣ кунанд.

Сингапур дар ҷадвали баҳодии ҷаҳонӣ аз ҷиҳати таҳияи қонунҳо барои осон кардани тичорат соли сеюм аст, ки ҷои аввалро ишғол мекунад. Зеландияи нав бошад, ҷои дуюм ва Иёлоти Муттаҳида ҷои сеюмро ишғол мекунад. Кишварҳои эътирофшудаи пешоҳанг дар Аврупои шарқӣ ва Осиёи марказӣ Гурҷистон (15), Эстония (22), Литва (28), Латвия (29), Озарбойҷон (33) ва Словакия (36) мебошанд.

Лоиҳаи «Тичорат» маҳсули талоши зиёда аз 6700 коршиноси маҳаллӣ – мушовирони тичоратӣ, ҳуқуқшиносон, муҳосибон ва кормандони давлатӣ ва олимони барҷастаи дунё, ки дастгирии методологӣ фароҳам овардаанд ва дар баррасии он саҳм гузоштаанд, мебошад.



Иттилооти бадастомада, методология ва номҳои ширкаткунандагон дар сайти интернетии www.doingbusiness.org дастрас мебошанд.